

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L. 1.500

Letna naročnina L. 3.000

Letna inozemstvo L. 4.000

Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXIII. - Štev 1 (1132)

Gorica - četrtek, 7. januarja 1971 - Trst

Posamezna številka L 70

Roger van der Weiden: Modri z Vzhoda pred novorojenim božjim Detecem

Dva mita namesto vere v Boga

Moderni človek, ki je iz različnih razlogov otopel za vero in odrešenjski smisel krščanstva, si namesto vere v Boga kroji nove mite, ki bi čim bolj ustrezali njegovemu udobju. Med nje spadata zlasti dva: mit tehnične potrošniške družbe in njegovo nasprotje — mit hipijev.

TEHNOLOŠKI NAPREDEK

Osrednji mit industrijske civilizacije je tehnološki napredek. Tehnološki napredek velja za glavni namen družbe. Temu namenu žrtvuje moderni svet vse druge vrednote. Njegova glavna značilnost je priznanje gospodarske moči kot merila za posameznika in družbo. Posameznik le toliko velja, kolikor ima, omikana država pa je le tista, ki je tehnično razvita. Vse drugo šteje malo ali nič.

Zunanji videz dostikrat vara. V nevarnosti, da se vara, je zlasti tisti, ki sodi človekovo bistvo in njegov končni namen le od zunaj po tehnično-znanstvenih dosežkih. To pa se dejansko vedno bolj dogaja. Moderni človek vidi pred seboj vesoljske plete, morje tovarniških dimnikov, čudovite stroje vse do elektronskih računalnikov, drzne viadukte na avtomobilskih cestah, napredek raznih znanosti. Sredstva njegovega spoznavanja postajajo vse bolj znanstvena. Skoro ni več primera, ki bi ga ne mogel rešiti, pa naj se tiče človeka, vesolja ali zemlje. Postal je gospodar sebe in sveta. To mišljenje ga popolnoma prevzema in vse manj važno postaja, če imajo moderne pridobitve vzhodno socialistično ali zahodno kapitalistično etiketo.

Eno samo vero ima: vero v tehnični napredek, odnosno vero v napredek, kakaj napredek ni več neko dejstvo med drugimi dejstvi, ampak vrednota, duša vseh vrednot, os človekovega razvoja. Napredek pomeni kulturo in vero modernega sveta. Napredek mu je tudi višek sreče. Srečo mu prinese le blaginja, ki se da doseči po politični poti z gospodarskimi in znanstvenimi pripomočki.

Ta razvoj je ustvaril današnja potrošniško družbo, ki izgublja smisel za višje duhovne in moralne vrednote v prepričanju, da je človek postal »polnoleten« in sam sebi popolnoma zadošča brez onostranstva in brez vere v Boga.

To je torej nova vera, ki ima dosti več vernikov kot si mislimo. Človeku vsiljuje »kulturo«, v kateri so velike in globoke nevarnosti pomešane z vrednotami, ki so pristne in jih mora vsakdo gojiti, kot npr. razvoj znanosti in tehnike, pospeševanje blaginje in podobno.

OPOREKANJE MLADIH

Proti tehnično-potrošniškemu mitu vstaja drugi mit, mit »hipijev«, ki ima že svoje ime: »protikultura« ali »alternativna kultura« proti tehničnemu mitu dvajsetega stoletja, proti njegovi brezčutnosti in ledeni nečlovečnosti. Njegovi zunanji znaki so upornost, oporekanje, omamljanje s ha-

sišem, orglje, pop glasba, zatekanje v neki drugi magični in fantastični svet. Hipiji sanjajo, da neka anarhistična revolucija za spremembo sedanjih razmer sploh ni več potrebna. Dovolj je, da se postaviš v neki drugi svet in v njem živiš ter uživaš omočno askezo pristnega hedonizma. To je svojevrstni protest generacije, ki odklanja vse, kar je podedovala od prejšnjih rodov, poleg tega pa pravi, da »zgoraj« ali »zuna« ni nič, ampak da je vse »notri« in da je vse osredotočeno na »zadaj«, na sedanji trenutek, ki ga moraš uživati. Drugo ni važno.

Protest hipijev bi lahko preusmerili v pozitivno pričevanje, če bi njegov gori omenjeni »notri« lahko dobil novo pristno krščansko vsebino.

Tudi če za zdaj pustimo ob strani bivanje božje in odrešenjsko poslanstvo krščanstva, se moramo resno vprašati, ali mita o napredku in hipijstvu res naredita človeka samozadostnega in mu lahko nudita tisto neskaljeno srečo, po kateri človeška srca vse veke hrepene. Ali res more biti tehnika sama sebi namen? Ali znanost sama zadošča za reševanje temeljnih in bistvenih človekovih vprašanj? Odgovor na ta in na razna druga vprašanja bomo skušali podati v naslednjih sestavkih.

M. P.

Srečanje primorskih in koroških predstavnikov

V nedeljo 20. decembra 1970 so se zbrali na skupnem posvetu predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev ter Slovenskega ljudskega gibanja iz Gorice in Trsta. Zastopniki slovenskih organizacij so si izmenjali stališča glede nekaterih dogodkov, ki so v zadnjem času pretresli vse zamejske Slovence.

Z velikim zadoščanjem so imenovani zastopniki vzeli na znanje odločne korake ter pozitivne premike, ki so bili storjeni s strani avstrijskih in italijanskih demokratičnih sil ob nedavnem izbruhu šovinističnega nasilja v Celovcu in v Trstu, kjer so se z vso srditostjo in preživelo mentaliteto zagnali proti slovenski manjšini. Z veliko demonstracijo antifašističnih sil v Trstu ter z demonstrativnim sprejemom koroške delegacije s strani dunajske vlade pa so demokratične sile rekly svoj jasni ne vsakemu ekstremizmu in se izrekly za svoboden in miren razvoj slovenske narodne manjšine in za uveljavitev vseh njenih pravic. Prisotni zastopniki so z zadovoljstvom poslušali poročilo predsednika Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Vospernika, ki je natančneje obravnaval srečanje in rezultate srečanja ob sprejemu koroške delegacije na Dunaju. V nadaljevanju razgovora so prisotni z globoko zaprepačenostjo ugotovili, kako so v svetu reakcionarne in imperialistične sile še vedno močne v udušitvi vsakega klica po svobodi in večji soglasni pravi-

Poglavar španske države 78-letni general Francisco Franco je sicer pomilostil šest baskovskih nacionalistov, ki jih je bilo vojaško sodišče v Burgosu v ponedeljek 28. decembra obsodilo na smrt, toda ostal je nerešen problem baskovskega ljudstva. Centralistično urejena država kot je Španija slej ko prej noče ničesar slišati o avtonomiji baskovske dežele, ki ima svojo slavno preteklost, svoj lastni jezik in svojo kulturo. Tudi naprej bo zato obstajala napetost med Madridom in tem pogumnim ljudstvom, ki si hoče dokončno priboriti svojo svobodo.

ŠTIRI IN TRI JE ENO

Še danes ni uspelo znanstvenikom ugotoviti, kdo so Baski. Eni trdijo, da so prvotni prebivalci iberskega polotoka, ki so si ga kasneje podvrgli Rimljani in ga polatinili razen gorskih pokrajin ob biskajskem zalivu, kjer so se Baski ohranili do danes; drugi vidijo v Baskih ostanek prebivalcev poplpljene celine Atlantide, tretji spet potomce prastarega indoevropskega ljudstva, ki ima sličnega dvojnika tam daleč za Kavkazom.

Ponosen narod so ti Baski, svobodoljubljen in neuklonljiv. Vsem, ki so jih skušali podjarmiti, so se znali upirati: Rimljanom, vzhodnim Gotom in Mavrom. Končno so se pomirili s kastiljskimi kralji, ki so imeli svojo prestolnico v Burgosu. V mestecu Guerniki, v baskovski pokrajini Viscayi sta Ferdinand Aragonski in Izabela Kastiljska prisegla, da bosta spoštovala baskovske svoboščine, ki jim pravijo »Fueros«. To Guerniko so nemški letalci, ki so podpirali generala Franca v državljanski vojni zoper internacionalne brigade, 26. aprila 1937 izravnali z zemljo, pri čemer je bilo nad dva tisoč mrtvih. Ni bilo to bombardiranje nekaj slučajnega: španski nacionalisti so z bombardiranjem baskovskega svetega mesta hoteli udariti baskovski ponos, saj so se

tri baskovske pokrajine (razen Navarre) opredelile za republikance in zoper Franca, to pa zato, ker so republikanci Baskom priznali avtonomijo, Franco pa jim jo je odrekel. Ni bilo zato naključje, da so člani baskovskega nacionalističnega gibanja ETA (Euzkadi ta Askatasuna = Baskija in svoboda) ugrabili ravno nemškega konzula Beihla. »Nismo pozabili Guernike,« so tedaj izjavili. Kasneje so ga izpustili.

Svoje prastare zakone so Baski obdržali do 19. stoletja, ko so jim jih leta 1839 španski kralji odvzeli. Od tedaj Baski neprestano terjajo svoje pravice. Po zidovih baskovskih hiš se pojavlja skrivnostna formula $4 + 3 = 1$. To pomeni, naj bi se štiri baskovske pokrajine v Španiji (Navarra, Guipúzcoa, Avala in Vizcaya) združile s tremi baskovskimi pokrajinami v francoskem departmaju Bases-Pyrénées onstran Pirenejev Soule, Labourd in Basse-Navarre v eno samostojno državo, Euzkadi imenovano, v kateri bi govorili baskovski jezik, cuskera in oživili duh starih zakonov, »fueros«.

Štiri baskovske pokrajine predstavljajo najbogatejši del sicer siromašne Španije, tri pokrajine v Franciji pa najrevnejši del bogate sosedne severno od Pirenejev. V Franciji živi na 2.869 kv. kilometrih 220.000 Baskov (Vasco francés), južno od Pirenejev v Španiji pa na 17.628 kv. kilometrih kak milijon (Vasco español). Površinsko bi torej baskovska dežela odgovarjala današnji SR Sloveniji.

NASILJE ZOPER NASILJE

Ko je leta 1939 Franco zmagal v državljanski vojni, je takoj uknil baskovsko republiko Euzkadi, deželo pa razdelil v štiri pokrajine. Baskovska vlada pod predsedstvom José Antonia Aguirreja se je umaknila v Pariz. Aguirre, sedaj že mrtev, je bil do sedaj prvi in edini predsednik baskovske avtonomne republike.

klical po enakopravnosti narodov in ljudi, po pravičnosti in iskrenem sožitju med sosednimi narodi.

Mednarodno zasedanje v Trstu

V soboto 2. januarja in sledečo nedeljo je bilo v prostorih Slovenske prosvetne zveze mednarodno zasedanje federalnega odbora za etnično-jezikovne skupnosti in regionalne kulture v Italiji, ki je sekcija Mednarodnega združenja za obrambo omejenih jezikov in kultur. Dnevni red zasedanja je bil precej bogat in je med drugim vseboval kot posebno točko položaj slovenske skupnosti tudi v zvezi z zadnjimi fašističnimi izbruhi.

Zasedanje je vodil prof. Boris Pahor, udeležili pa so se ga nekateri naši vidni predstavniki političnega in kulturnega življenja v Trstu, med drugimi deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Stoka.

Poljski škofje odobravajo sporazum

Poljski škofje so 7. decembra s posebnim pismom pozdravili sporazum med Zahodno Nemčijo in Poljsko, po katerem se Nemčija odreka uporabi sile za spremembo meja, ki so nastale v Evropi po zadnji svetovni vojni.

Do gibanja za nacionalno osvoboditev je prišlo med Baski leta 1959, ko so se mladi ločili od stranke Eusko Gaztedi in ustanovili revolucionarno stranko ETA. Od tedaj v baskovski deželi ni več miru; sledijo si atentati, ropi bank, rušenje frankističnih spomenikov. Leta 1968 je prišlo do umora policijskega šefa Manzanasa v mestu Irun, zaradi česar je nastal nedavni proces v Burgosu. V zadnjem času je nastal v gibanju ETA razkol. »Nacionalisti« se zavzemajo predvsem za baskovsko neodvisnost. Ti so tudi ugrabili zahodno-nemškega konzula; »marksisti« se pa navdušujejo za skupen boj vseh španskih revolucionarnih sil za neko socialistično Španijo, ki naj bi potem dala tudi avtonomijo baskovski zemlji. Torej nekaj podobnega, kar zasledujejo slovenski socialisti in komunisti v Italiji.

Španska centralistična vlada se bori zoper upravičene baskovske zahteve približno tako kot nekaj fašistični Rim zoper Slovence: s posebnimi sodišči v obrambo države. Zanimivo je, da na splošno italijansko javno mnenje s simpatijo spremlja boj Baskov za svobodo; če bi z isto simpatijo spremljalo tudi zahteve slovenske narodne manjšine v Italiji, bi se Slovincem v letu 1971 ne bi bilo treba šele boriti za uveljavljanje njihovih osnovnih pravic. Pa je tako: lažje je drugim soliti pamet kot pa se sam po tem ravnanju.

ZLORABA KATOLIŠTVA

Mi slovenski katoličani pa se pri tem sprašujemo: kakšen je te vrste katolicizem, ki navdihuje španske voditelje? (in tudi premmog italijanske). V imenu katerih evanđeljskih načel se baskovskemu ljudstvu zanika pravica do uporabe jezika, avtonomije, samoodločbe? Kateri evanđelji ali katoliški »Credo« daje Francu pravico, da uprizarja procese, ki pomenijo teptanje človeških pravic? Katera vrsta vernosti opravičuje policijsko nasilje nad tistimi, ki zahtevajo svobodo združevanja, sindikalnih nastopov in izražanja v sredstvih obveščanja?

Španija mora spremeniti svoj obraz, če hoče najti samo sebe. General Franco je ob svojem času bre zdvoma Španijo obvaroval brezboštva in rdeče diktature; toda to mu ne daje pravice, da 32 let po svoji zmagi še vedno vztraja na svojem osebnem režimu, zavitem v neko katolištvo španskega tipa in se proglašja za varuha reda, pošiljajoč na vislice v imenu pravice vse, ki ne soglašajo z njim.

To ni človeško, še manj krščansko. Mi, ki smo bolj kot kateri drugi narod v Evropi z Baski, saj smo z njimi delili in deloma še delimo njih usodo, nočemo molčati ob ravnanju sedanjih španskih oblasti, čeprav se ponašajo s svojo stoletno zvestobo do Cerkev; ob trpljenju baskovskega ljudstva izpovedujemo svojo vero v ideale svobode in človeškega dostojanstva, svojo simpatijo za vse stiskane in trpeče, svojo podporo vsem, ki odklanjajo diktaturo, pa naj prihaja z desne ali z leve strani. Baski v Španiji plačujejo krvav prispevek za svobodno Španijo prihodnjih let. Tako je bilo tudi z nami pred četrto stoletje in zato je pravda Baskov za svobodo tudi nam sveta in draga.

Mesec za katoliški tisk

NASA VELIKA ODGOVORNOST

Ze nekaj let nazaj je mesec januar na Goriškem in Tržaškem mesec dobrega katoliškega tiska. S to pobudo hočemo naše ljudi, ki so Cerkev zvesti, opozoriti na pomen te vrste tiska in jih vzpodbuditi, da ga uspešno in zavzeto podprejo.

Cepprav ima že skoro vsaka hiša svoj radijski in televizijski aparat, ostaja pomen tiskane besede slej ko prej silen in nenadomestljiv. Tisk namreč prinaša v družine ideje, ki se ne izgubijo v etru kot radijska in televizijska poročila. Njih vsebina je zapisana črno na belem, zato jo je moč vsak trenutek v sebi oživeti in se po njej ravnati.

Mi katoličani se s tako imenovanim nevtralnimi in neopredeljenimi tiskom ne moremo zadovoljiti. Resnici na ljubo moramo povedati, da takega tiska sploh ni. To se je najbolje videlo v vprašanju razporeke v zadnjih mesecih. Ne samo veri nasproti, temveč tudi »brezbarvni« listi so do razporeke zavzeli stališče, ki ni v skladu z naukom Cerkve. Le listi s katoliškim svetovnim nazorom so brez pomisleka obsodili novi zakon o razporeki. Med njimi je bil tudi naš »Katoliški glas«. Brez strahu pred javnim mnenjem, ki razporeko na splošno odobrava, je zapisal na prvi strani: »Ni razloga za zmagoslavje«. In je to trditve tudi z razlogi podkrepil.

Kakor ob razporeki, tako naš tednik zavzema Cerkev zvesto stališče tudi ob drugih sodobnih problemih kot so porajanje novih življenj, zakonski odnosi, pravica do narodnostnega obstoja in podobno. Zato ni nobenega dvoma, da slovenski katoličani v Italiji potrebujemo svoj verski tisk, ki naj nas oblikuje in pravilno usmerja.

Ta tiska hvala Bogu imamo: Katoliški glas, Pastirček, Mladika, Dom, Mohorjeve knjige. A potrebno je, da mu pomagamo pri njegovem obstoju in razvoju. Kako? Da smo nanj naročeni ali ga vsaj redno kupujemo in beremo. Učinkovito pomoč bomo nudili našemu verskemu tisku, ČE BOMO ŽE V JANUARJU PORAVNALI NAROČNINO ZA VSE LETO. Res ne razumemo tistih naročnikov, ki se pustijo moledovati vse leto za plačevanje naročnine in ko jim uprava list zaradi njih brezbriznosti končno ustavi, ogorčeni in užaljeni v svoji lažni časti list odpovedo. Le kake vrste je njih katolištvo? Obrnjeno je vase namesto v dobro božjega kraljestva na zemlji. Takih katoličanov Bog gotovo ni vesel, Cerkev pa tudi ne. Edini, ki jim ploska, je Knez teme, božji nasprotnik od davnih vekov.

Ob 50 - letnici Mahničeve smrti

Z dr. Antonom Mahničem sem prišel v stik v Pazinu. Prišel je tja zaradi zidanja konvikta za hrvatske in slovenske dijake hrvatske gimnazije v Pazinu. Bil sem zjutraj pri maši v župni cerkvi. Pri oltarju sv. Liberata je maševal dr. Mahnič. Stregel mu je bogoslovec Glavič, moj prijatelj. Po maši me je predstavil dr. Mahniču. V pogovoru mi je Mahnič priporočil, naj se zavzamem za organizacijo katoliških dijakov na naši hrvatski gimnaziji. Takrat je bila že živahna borba med katoliškimi in liberalnimi dijaki.

Mahničovo delovanje na Goriškem sem že prej poznal. Čital sem »Rimski Katolik«. Imeli so ga v svoji knjižnici slovenski frančiškani v Pazinu ter mi ga posojali. Navdušila me je njegova neizprosna logika, s katero je razlagal in odločno branil krščansko filozofijo in krščansko idejo ter zavračal liberalizem in javnem in zasebnem življenju.

Rodil se je 14. julija 1850 v Kobdilju pri Stanjelu, umrl pa je 14. decembra 1920 v Zagrebu. Prej je bil ravnatelj deškega semenišča v Gorici, nato pa profesor bogoslovja. Leta 1896 je bil imenovan za škofa na otoku Krku.

Njegovo delovanje lahko delimo na dve dobi, in sicer na delovanje v Gorici, med Slovenci, in na delovanje na Krku med Hrvati.

V Gorici je izdal osem letnikov »Rimskoga Katolika« (1888 do 1896). V »Rimskem Katoliku« je začel načelni boj proti slovenskemu liberalizmu.

Odločno je zastopal »razodeto resnico, katere nezmotljiva učiteljica je rimska stolica«. Pobjil je krive nauke slovenskih liberalcev, s katerimi so odtujevali slovensko ljudstvo od katoliške vere, vere slovenskega naroda.

Razlagal je, da je temelj vere naravno spoznanje. Zato je s stališča krščanske aristotelsko-tomistične filozofije ocenjeval liberalno ideologijo.

Celokupno kulturno življenje Slovencev je obravnaval v luči krščanskih načel. Naglašal je, da morajo življenje slovenskega naroda voditi krščanska načela. Zasebno in javno življenje mora biti prepojeno z njimi.

Prava, resnična in jasna načela so temelj značajnosti. Značajan človek se vedno in povsod ravna po načelih. Človek, ki ne živi dosledno po stalnih, pravih načelih, ne more biti značajan. Njegovo delovanje je omahljivo, negotovo in prej ali slej neuspešno. Jasna načela v umu in krepka, odločna volja v izvrševanju krščanskih načel, to je ideal Mahničevega človeka.

Zivljenje je boj za načela, boj za krščansko resnico v svetu in življenju. Mahničev človek je idealen človek, globoko čuteč krščanski človek, ker krščanstvo je kraljestvo idealizma.

»Prava filozofija vodi k Bogu,« piše Mahnič. »Prav tako je tudi idealizem neolčljiv od Boga; če tajimo Boga, se razpusti tudi idealizem kakor megla pred vetrom.« (Dr. Anton Mahnič: Več luči. Ljubljana 1912, str. 26).

Smrt idealizma je materializem, ki pri-

znava samo tvar in taji duha; smrt idealizma je naturalizem, ki taji nadnaravni svet; smrt idealizma je racionalizem, ki taji krščanske dogme; smrt idealizma je tudi liberalizem, ki je »steženje po neodvisnosti od Boga in njegove postave« (Več luči, str. 47).

Človek se mora odločiti za resnico ali neresnico. Zato nam je Mahnič zaklical: »Aut - aut!« (Ali - ali!) Proč torej z breznačelnostjo, s polovičarstvom, s polutanstvom! V borbo za krščanske ideje! In kako lepo nam Mahnič poudarja pomen krščanskih idej, ko piše: »Krščanske ideje so odsvit večnega Boga, jasna luč, ki nam je zasijala z neba, božja luč, ki ne pozna teme. Ta luč nas razsvetljuje, v tej luči vemo, odkod in kam. Ta luč nam daje gotovost in trdnost, da nas vse peklenške sile ne morejo omajati. A ta luč, čista luč katoliške resnice, nas tudi užiga, nam razplamenjuje srca; to je luč, ki je porodila tisto krščansko ljubezen, o kateri pričajo vsa stoletja. Vera naša to je zmaga naša.« (Več luči, str. 287).

Taka je bila Mahničeva visoka pesem krščanske ideje.

Dr. Stojan Brajša

OKNO V DANAŠNJI SVET

Ekumenski srečanja v Rimu

V dneh od 20. do 23. decembra 1970 je bilo v Rimu ekumensko srečanje med zastopniki Tajništva za zedinjenje kristjanov in Mednarodnega judovskega odbora. Govorili so o zboljšanju medsebojnih odnosov, o skupnem delu za mir, za pravičnost, za uveljavljanje človeških pravic, za obrambo verske svobode. Pozdravni govor je imel kardinal Willebrands, predsednik Tajništva za zedinjenje kristjanov. Nekaj dni prej, in sicer od 15. do 17. decembra 1970 pa so bili v Rimu razgovori med predstavniki Svetovne luteranske zveze in katoliške Cerkve. Razpravljali so o zakonu. Proučevali so naslednja vprašanja: zakon kot sakrament, neločljivost zakona, veljavnost zakona. Razpravljali so tudi o mešanih zakonih.

Tudi ateiste je treba poznati

Tajništvo za neverujoče je izdalo posebno navodila za dialog med katoličani in ateisti. Gre za navodila, ki veljajo predvsem za bogoslovce, ki se pripravljajo na duhovniški stan. Bogoslovci se bodo morali po semeniščih seznaniti z različnimi idejami, ki jih zagovarjajo moderni ateisti. Le pravo poznanje ateizma bo omogočilo iskren in ploden dialog, pa tudi primerno dušnopastirsko delo.

Verski motivi na jugoslovanskih znakah

Jugoslovanska poštna uprava je zadnje dni novembra izdala serijo šestih znamk z lepimi verskimi motivi. Na prvi je upodobljen Jezusov vnebohod, na drugi Abra-

Novo leto v objemu snega in mraza

Ko se je staro leto že poslavljalo, je vse območje Sredozemlja zajel val silnega mraza in snežnih zametov. Pri tem so bile prizadete zlasti severna Španija, Francija, severna Italija in vsa Jugoslavija.

V Španiji so namerili v mestu Tarragoni, južno od Barcelone, kar 24 stopinj pod ničlo, kar je za tiste kraje nekaj nepojmljivega. Ker ljudje na tak mraz niso navajeni in stanovanja za to ne pripravljena, je mraz povzročil med prebivalstvom hude nepravilike.

Francija je pokrita z debelo snežno odejo. Ker vlaki neredno vozijo, so šolske oblasti preložile začetek pouka, ki naj bi se pričel 4. januarja, za nekaj dni, da se vreme zboljša.

V severni Italiji je bil mraz najbolj hud v Piemontu, kjer je bila najnižja temperatura 22°, v samem Turinu pa 16° pod ničlo. Veliko snega je zapadlo v Kanalski dolini, zlasti okrog Zabcin in Trbiža, kjer ga je nad en meter.

Tudi Trst je za Silvestrovo in na večer novega leta doživel močno sneženje, ki ga je spremljala strupena burja. Zaradi tega so poledenele vse ceste, tako da je bil promet skoro onemogočen. Letališče Ronki je bilo zaradi sneženih padavin več dni zaprto.

V Gorici je sneg začel padati 1. januarja popoldne. Hitro je pokril vse mesto in okolico z belim prtom. Ker je nato pritisnila še burja, je nato Gorica doživela večdnevno poledico, ki je zelo ovirala kretanje ljudi ter vozil.

V Jugoslaviji je sneg padal kar tri dni brez prestanka. Zlasti v Bosni ga je zapadlo izredno veliko: kar do dveh metrov. Tam je v snegu običajno dvanajst potniških vlakov, mesta Sarajeva, Bihač, Knin in Banjaluka pa so ostala popolnoma odrezana od sveta.

V Sloveniji sta bila zaradi snežnih zametov dva dni zaprta cestna odseka Razdrto-Podnanos (smer Gorica) in Senožeče-Sežana (smer Trst). 4. januarja je temperatura na letališču Brnik zdrknila na -22°. Na otoku Lošnju je prvič snežilo po osmih letih. Vsi hotelski gostje so zato imeli tisti dan vso postrežbo zastoni, kakor je to že v navadi, kadar na Lošnju sneži ali na Hvaru dežuje. Zdi se pa, da je najhujše že mimo, kajti pretekli ponedeljek se je vsa Slovenija zopet kovala v soncu.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

† P. Jozafat Ambrožič

Iz Jeruzalema je prišla žalostna vest, da je 2. decembra lani umrl na posledicah kapi v samostanu Betfage na Oljski gori

ham, ki daruje Izaka, na tretji sveta Družina slovenskega slikarja Franceta Jelovška, na četrti Jakob ki vidi v sanjah lestev, katera sega do neba, na peti Jezusov krst v reki Jordan, na šesti Marijino kronanje. Vatikanski tednik »L'Observatore della Domenica« prinaša reprodukcijo znak s kratkim življenjepisom umetnikov, katerih dela prinašajo znamenke. Tednik še pripominja, da so te zbirke znak prav gotovo veseli filatelisti.

Pripravlja se škofijska sinoda v Celovcu

Novembra 1971 bo v Celovcu prvo zasedanje škofijske sinode, na katero se že dolgo časa temeljito pripravljajo. Med drugim izdajajo »Sinodalne informacije« v nemščini in slovenščini. Decembrska številka »Informacij« je posvečena vprašanju bogoslužja. Temeljna misel vsch vprašanj je: pri oblikovanju bogoslužnega življenja župnije morajo imeti svoj delež prav vsi kristjani, zato je nedopustljivo stati ob strani križem rok.

Zahteve katoliških črncev

Združenje katoliških črncev iz Filadelfije (ZDA) je naslovalo na cerkvene oblasti posebno proročno, v kateri zahteva, naj črnecem zaupajo večjo odgovornost pri vodstvu Cerkve. Poveča naj se število duhovnikov črncev, posveča naj se večja skrb odpravi uboštva in diskriminacije, poskrbi naj se, da bo v liturgiji vedno bolj prišlo do izraza kulturno bogastvo črncev, v semeniščih naj se poskrbi za primerno izobrazbo in v šolah naj se poveča število črnih šolnikov.

p. Jozafat Ambrožič, doma iz Gorij pri Bledu. Dolgo vrsto let je skrbel za slovensko kolonijo v Aleksandriji in v Kairu in storil mnogo dobrega našim tamkajšnjim izseljencem. Po značaju veder in šegav je bil povsod, kjer je deloval, zelo priljubljen. Se lani v poletju je obiskal domovino in se za nekaj dni ustavil tudi v Gorici. Naj mu bo Bog za vsa dobra dela, ki jih je bil storil, obilen plačnik.

Koncert »Consortium musicum« v Ljubljani

V nedeljo 20. decembra je nastopil v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani ansambel »Consortium musicum« z dvema velikima deloma glasbene klasične oz. baroka. Najprej je bil na sporedu Božični oratorij (»Historia der Geburt Jesu Christi«) skladatelja Heinricha Schütza (iz leta 1664). V drugem delu pa je Consortium musicum izvedel Haydnovo »Missa in tempore belli« (iz leta 1796), znano tudi pod nazivom »Paukenmesse«.

Zbor in orkester Consortium musicum je mojstrsko dirigiral Mirko Cuderman, kot solisti pa so nastopili sopranistka Marija Gorenc, altistka Milka Evtimova, tenor Mitja Gregorač in bas Jože Stabej. Pri orglah je sodelovala Anica Berce.

Dvorana Slovenske filharmonije je bila prav polna in občinstvo je z velikim navdušenjem nagradilo vse nastopajoče, tako da so morali na koncu še ponoviti »Agnus« iz Haydnove maše.

Iz Beneške Slovenije

»Naš božič« na Ljesah

Veste, kje so Ljese? Ob koncu prve izmed slovenskih beneških dolin. Pred dvema leti je na Ljesah Tržaška zveza cerkvenih zborov ponovila koncert božičnih pesmi. Na Ljesah imajo zelo odprtega župnika, ki dobro pozna vso stisko ljudi v Beneški Sloveniji, pa tudi delavnega in sposobnega kaplana. Tam so pred časom ustanovili tudi prosvetno društvo »Rečana«, ki živahno deluje. Zbor tega društva je že večkrat nastopil pred slovensko javnostjo in se vedno bolj izpopolnjuje.

Za zadnji božič so na Ljesah pripravili božično predstavo v domačem narečju. Na lepkih je bilo napisano, da je pripravljena po svetem evangeliju in sedanjem življenju.

Na praznik sv. Štefana popoldne je bila predstava v župni cerkvi. Privabila je veliko ljudi. Okoli cerkve je bilo vse polno avtomobilov. Pri predstavi je sodelovalo okoli 60 oseb. V predstavi so kratki prizori povezani s petjem, večkrat prav z živimi napevi. Preteklost se prepleta s sedanostjo. Jožef in Marija iščeta v božični noči prenočišča — mlada izseljenca v Svici zaman iščeta skromno stanovanje. Zena čaka otroka, a ne najde usmiljenja. Božična igra predstavlja velik kulturni dogodek za Benečane. Znova je dokazala, da domače narečje ni primerno le za pogovor doma, ampak ima svoje mesto tudi v javnosti, tudi v kulturi.

Svojo božično igro bodo igralci iz Ljes ponovili v nedeljo 11. januarja v rojanskem Marijinem domu v Trstu (ul. Cordaroli 29) ob 18. uri in sicer po končanem koncertu božičnih pesmi pri Sv. Antonu.

S. Z.

S TRŽAŠKEGA

Ustanovitev zadrudne mlekarne na Krasu

Zamisel o zadrudni mlekarni je padla že pred dvema letoma. Sredi decembra 1970 pa je bil na Opčinah ustanovni občni zbor ob prisotnosti notarja, članov in predstavnikov kmetijstva. Za predsednika je bil izvoljen g. Alfonz Guštin iz Cola, za podpredsednika Josip Malčič iz Zagračca ter za tajnika Stanko Gruden iz Mavhinj. Doslej se je včlanilo okrog dvesto živinorejcev iz vasi gornjega Krasa. Dežela bo prispevala 80% stroškov za gradnjo in opremo obrata. Sedež mlekarne bo blizu Poklona ob cesti Repentabor-Opčine.

2. številka Literarnih vaj

Tik pred božičnimi počitnicami je prišla srednješolcem v roke 2. številka letošnjega XXII. letnika Literarnih vaj. V tej številki sodeluje z literarnimi prispevki več nižješolcev kot v prejšnji. Priobčenih je tudi precej znanstvenih zanimivosti in kulturnih novic. Kot v prejšnji, tudi v tej številki sodeluje z največ prispevki Barbara Rosner.

Bralci pišejo

Čudna objektivnost

»Zločinska roka komunizma je še enkrat vesno udarila po ljudeh, ki kljub desetletnemu tiranstvu niso izgubili vere v svobodo in demokracijo.«

Tako bi se bil lahko začel uvodnik v Primorskem dnevniku dne 29. decembra 1970, če bi se nanašal na razsodbo komunističnega sodišča v Leningradu. Ker pa je to razsodbo izreklo sodišče v Burgosu, se je beseda »komunizem« spremenila v »fašizem«.

Vedno in povsod je treba zavračati katero koli nasilje, diktaturo in sploh vse tiste režime, ki odkrito ali prikrito tlačijo svobodni razvoj človeka. Vendar pa čezbuja presenečenje čudna doslednost Primorskega dnevnika, ki z velikimi naslovi ustvarja med bralci vtis, da je samo na zapadu pomanjkanje demokracije, tlačanstvo, zatiranje itd., neugodne novice za komunistični svet pa skriva za rob ali v besedilo drugih člankov, da je le manj poudarka. Kot da bi lahko razsodbo v Španiji sprejeli kako drugače kot tisto v Sovjetski zvezi.

Slovenski bralec se sprašuje, ali je to objektivno in neodvisno poročanje. Tudi z lomljenjem in z naslovi se ustvarja mnenje in politična linija!

Če Primorski dnevnik tako poudarja Vietnam, črnsko vprašanje v Ameriki, španske razmere itd., po drugi strani pa omalovažuje Češkoslovaško, krvave stavke na Poljskem in obsodbe v Rusiji, je potem res dvomljivo, kje je resnica. Toda tukajšnji bralec si lahko ustvari sodbo tudi po drugih časopisih.

Kaj pa takrat, ko Primorski dnevnik piše o slovenskih zamejskih stvareh? Na enak način se lahko vprašamo, ali se drži istega pravila kot zgoraj. Ali res objektivno in nepristransko poroča o Beneški Sloveniji, o izseljencih, o kulturnih dogodkih, o delovanju slovenskih nekomunističnih skupin itd.? Dvom ostaja.

Če je nastopilo novo vodstvo pri Primorskem dnevniku, naj se to tudi pozna in odraža v naslovih, v vsebini in v tonu. Naj se ne vrača nazaj, ampak naj usmerja korak naprej, v odprtost, v objektivnost. Drugače bo Primorski dnevnik spet postal le poslušno orodje skupinice ljudi, ki nikakor ne predstavljajo slovenskega naroda, tem manj pa slovenske manjšine v zamejstvu.

Enako me je presenetilo pisanje sicer zelo resnega in zmernega tednika »Gospodarstvo«. Obsodbe v Španiji imenuje nečloveške, kot tudi so, obsodbe v Leningradu pa enostavno imenuje »obsodbe« brez vsakega dodatka. So mar obsodbe proti ljudem, ki si iščejo pot izpod leve diktature, bolj človeške kot tiste pod desničarsko diktaturo?

F. M., Trst

Tudi na to bi bilo treba misliti

Kakor drugod po Italiji, tako je tudi tržaško mesto zajel val dijaških zasedb šol, protestov, solidarnostnih izjav in tako naprej. Ni moj namen opisovati poteka teh manifestacij ali pa dajati takšno ali drugačno oceno temu vrenju. Hotel bi opozoriti le na neko malenkost.

V dijaško akcijo za splošno in korenito reformo italijanske šole, ki je zelo potrebna, so se vključili tudi naši slovenski dijaki, in kolikor sem poučen, niso v ničemer zaostajali za svojimi italijanskimi kolegi. V okviru medšolskega odbora so slovenski in italijanski dijaki močno poudarjali potrebo po skupnem boju, po premostitvi razdvojenosti, ki je dolgo let tudi močno kalila in pogojevala odnose med tu živječima narodoma. Slovenski dijaki so na skupni manifestaciji nosili slovenske transparente, v veliki dvorani tržaškega vseučilišča, kamor so se dijaki zatekli potem ko jih je policija izgnala iz zasedenih šol, je spregovoril v slovenščini tudi slovenski predstavnik. Javno je bilo torej izraženo povratenje med slovenskimi in italijanskimi mladinci.

Tega smo lahko samo veseli. Se pa človek sprašuje, ali bi ne bilo upravičeno preveč pričakovati, da se bodo italijanski dijaki potegovali tudi za to, naj bi v tukajšnjih italijanskih šolah poučevali slovensko, mogoče vsaj kot neobvezen predmet. Tako bi dokazali svojo iskreno naklonjenost do Slovencev.

Tržačan

Veseli jubilej italijanskega družinskega lista

Znani družinski list »Famiglia cristiana« je nedavno praznoval svoj štirideseti božič izhajanja. Prva številka je namreč izšla za božič leta 1931. Jubilejna številka za lanski božič je izšla v dvemilijonski nakladi. Tako velike naklade nima noben list ali revija v Italiji.

Demokracija in svoboda sta samo eni

Objavljamo govor, ki ga je imel števnerski župan Slavko Klanjšček na skupnem posvetu treh občinskih svetov iz Sočnega, Doberdoba in Steverjana v nedeljo 27. decembra 1970, na katerem je bila sprejeta resolucija proti fašističnemu nasilju, ki smo jo objavili v prejšnji številki našega lista.

Ne bi si bil mislil pred nekaj leti, da se bomo morali Slovenci spet srečati na takih sestankih kakor je današnji, saj je nepojmljivo, da se po petindvajsetih letih, odkar je propadel sen fašizma, ki je hotel vkovati Slovence v suženjstvo ali jih izbrisati z obličja zemlje, pojavljajo vnovič sile, ki bi to nesrečno dobo rade spet čizele. Prepričani smo sicer, da so to le zadnji in zamujeni krči preostalih črnih fanatikov, ki jim včasih le uspe zainteresirati določene mladinske kroge, da se spustijo v pustolovščine, kakršnim smo bili nedavno priča v Trstu.

Kot demokraciji zavračamo vsako nasilje in vsak totalitarizem. Se bolj odločno za zavračamo sovraštvo, ki veje iz teh črnih idej, ki bi hotele v teh krajih zametiti sovraštvo prav sedaj, ko se končno po dolgotrajnem čakalju le obetajo Slovincem nekatere pravice, čeprav se delijo še z izredno skopostjo.

Veliko je še nerešenih problemov, s katerimi se prav mi upravitelji slovenskih občin dnevno srečavamo. Naš jezik še ni upoštevan v naši deželi kakor bi moral biti. Ne moreš se zagovarjati na sodišču v svojem jeziku; nismo enakovredno zastopani v javnih službah; po naših krajih — razen nekaterih napisov v treh slovenskih občinah — še ni slovenske krajevne oznake; problem naših šol še niso urejeni; naše ustanove in društva še ne prejemajo v polni meri podpor, kakršnih so deležna italijanska društva in ustanove. In še bi lahko nadaljeval.

Vendar verujemo v svobodo in demokracijo in smo prepričani, da lahko le v njenem okviru dosežemo cilje, ki smo si jih zastavili in da bomo lahko le potom nje uživali svoje pravice ter izvrševali

poslanstvo, kakršno pritiče danes svobodnemu človeku. Vsako nasilje in diktatura pomenita za nas suženjstvo in se zato proti njima borimo.

Prav to hočemo danes pokazati tukaj s svojo prisotnostjo. Dokazati hočemo, da naše briško ljudstvo, ki je veliko žrtvalo v boju proti fašizmu, še vedno čuti potrebo, da brani svoj jezik, svoje navade in svojo zemljo. Naš briški kolon je tisočletja kljuboval tuji gosposki in gospodarjem. Prenesel je vse. Vse nesreče, ves tisočletni prezir. In mi, ki smo sinovi teh žuljavih pesti, ne bomo klonili nikdar.

Strinjamo se zato s stališči, ki smo jih že iznesli v okviru Slovenske demokratske zveze, ko je slednja bila soprodpisnik izjave in lepaka proti fašističnemu nasilju. Ko tu danes dvigamo svoj glas proti fašističnemu nasilju, ki nas tako neposredno zadeva, si ne moremo kaj, da se ne bi spomnili svobodoljubnih Baskov, ki jih španski falangisti tirajo pred sodišča in nas spominjajo na posebna črna sodišča, pred katerimi so stali toliko Slovenci.

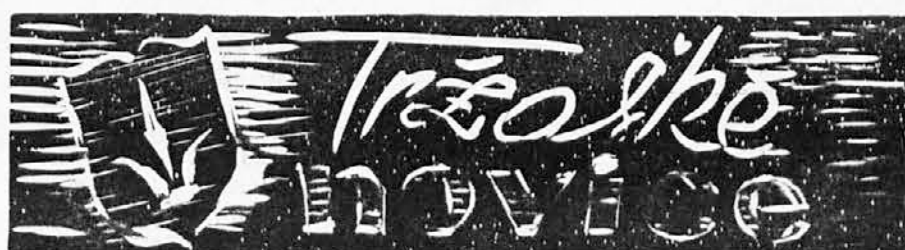
Naše spoštovanje pa naj gre tudi delovnim ljudem na Poljskem, ki so jih s tanki pomadrali zaradi gole zahteve po vsakdanjem kruhu. Ni izgovora za take krivice. Demokracija je samo ena in samo ena je tudi svoboda. Kdor na delavce strelja, čeprav se pri tem proglašuje za njih zaščitnika, ne more biti ne ljudska ne delavska oblast. Tak je brez dvoma proti delavcem in proti delavskim interesom. Zato se mi tem žrtvam klanjamo in želimo, da bi vendar že enkrat prevladala ljubezen in pravičnost ter sožitje, kjer bi vsakdo imel mesto v svobodni in poštenih družbi.

Srebrni jubilej katoliških šol v Avstriji

V Avstriji so katoliške šole praznovala 25-letnico svoje zopetne vzpostavitve. Katoliških šol je v Avstriji 330, ki jih obiskuje 45.000 gojencev. V veliki večini so otroci delavskih družin. Na vsake štiri šole pride ena katoliška šola.

V prejšnji številki smo poročali o misijonarju Ivanu Obali, našem rojaku iz Beneške Slovenije, ki deluje v vzhodnoafriški državi Tanzaniji in ki je imel sredi decembra vrsto predavanj na Goriškem. Tu vidimo tega simpatičnega misijonarja, kako brede po vodi, da bi prišel do kraja, kjer bo za svoje črne vernike opravil sv. mašo

Koncert zboru »J. Gallus« pri Sv. Ivanu v Trstu

»Poslušala bi jih kar naprej, tudi celo noč,« tako se je izrazila stara mamica, ki je prisostvovala koncertu zboru »Jacobus Gallus« v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v nedeljo 20. decembra. Tej dragi ženi se pridruži tudi podpisani, ki ne more v teh skromnih besedah dovolj tolmačiti navdušenje občinstva, katero je burno ploskalo vsem točkam in doseglu, da je zbor po končanem sporedu dodal še par pesmi. Hvaležni smo pevcem tega zboru, ki so nam nudili tak umetniški večer, a še v večji meri zborovodji in skladatelju prof. Ubaldu Vrabcu, ki s požrtvovalnostjo in z velikim umetniškim čutom vodi te različne izvajalce. U. Vrabec ni samo velik glasbeni mojster, ampak tudi simpatičen in šegav človek, ki ima prijem s publiko, kar smo odkrili v nedeljskem koncertu, v katerem je povezoval posamezne točke in se v uvodnem nagovoru zahvalil prisotnim za številni obisk ter jih seznanil s težavami in naporji, ki jih morajo pevci prestopiti pri udeleževanju v zborovskem petju.

Občinstvo, med katerim je bilo opaziti odlične goste, se kar ni moglo sprijazniti z mislijo, da je koncert končan in je še dolgo vzklikalo in ploskalo dirigentu in vsem članom zboru.

Edvard Fischer

Gibanje prebivalstva v šestih občinah tržaške pokrajine

Gibanje stalnega prebivalstva v tržaški pokrajini, ki postopoma pada zaradi pomanjkanja priseljevanja in presežka umrlih nad novorojenimi, kaže v statističnem pregledu šestih občin zanimive značilnosti. V devinsko-nabrežinski, repentabski, dolinski in miljski občini beležimo prirastek, medtem pa število stalnega prebivalstva v zgonski, zlasti pa v tržaški občini, nenehno pada.

V lanskem juniju je v devinsko-nabrežinski občini stanovalo 7.360 oseb; mesec kasneje je to število naraslo za 26 enot; na Repentabru je prirastek znašal 3 enote (od 699 na 702), v Miljah 30 (od 13.008 na 13.038), v Dolini 4 (od 5.633 na 5.637). V Zgoniku je stalno prebivalstvo padlo za eno enoto (od 1.329 na 1.328), v Trstu pa kar za 154 enot (od 277.259 na 277.105).

Tudi kar zadeva naravni prirastek, je potek podoben. V juliju 1970 je bilo stanje tako: Devin-Nabrežina novorojenih 10, umrlih 7; Repentabor: novorojen 1, umrl ni nobeden; Milje: novorojenih 23, umrlih 6; Dolina: novorojenih 5, umrli 4; Zgonik: novorojen 1, umrla 2; Trst: novorojenih 281, umrlih 389.

Na splošno je bilo v tržaški pokrajini v tem obdobju tudi več izpisov kot vpisov: 446 proti 441. V celotni pokrajini je število stalnega prebivalstva znašalo ob koncu lanskega julija 305.196 oseb, torej 92 manj kot ob koncu junija 1970.

Tradicionalno srečanje na mejnih prehodih

Kljub nekoliko napetim odnosom, ki so prišli na dan med Italijo in Jugoslavijo ob nedavni odpovedi uradnega Titovega

obiska v Rimu, so se tudi tokrat na zadnji dan preteklega leta srečali na mejnih prehodih italijanski in jugoslovanski mejni uslužbenci in si izmenjali tradicionalna voščila. Srečanja na mejnem prehodu pri Fernetičih so se udeležili tudi vodilni funkcionarji mejne policije in carine.

Odprtje »Slivenske jame«

Ob Trbiški cesti blizu Nabrežine so tik pred božičem odprli za javnost jamo pri Slivnem (Grotta delle Torri). To kraško jamo so odkrili že leta 1860, a zaradi strmega vhoda ni bila odprta javnosti. Tržaška jamarska skupina je zgradila 17 metrov dolg predor ter 200 stopnic, po katerih je sedaj možno priti v glavno dvorano stolpov.

Otvoritvene svečanosti se je udeležil odbornik nabrežinske občine Antek Terčon, župnik Žerjal iz Sempolaja, ki je na Stefanovo tudi maševal v jami, drugi predstavniki turističnih ustanov ter šolski otroci.

Jama je odprta občinstvu vsako nedeljo.

»Beseda razlaščenec«

Sindikalno združenje Odbor za pomoč razlaščenecem je v začetku decembra izdalo priložnostno številko glasila »Beseda razlaščenec«, ki je po svoji vsebini izredno tehtna in aktualna za vse sloje našega prebivalstva. Uvodnik prikazuje trpe posledice razlaščenja na Tržaškem, kateremu botrujejo tudi politično-raznorovalni interesi. Velik poudarek daje pritožbi na mešano komisijo v Rimu oziroma Beogradu, v zvezi s katero objavlja celotno besedilo. Sledi več krajših sestavkov, ki konkretno zanimajo slovenske ljudi na Krasu, v Bregu in pri Orehu.

Iz branja celotne številke dokumentirano izhaja, kakšne krivice so utrpeli naši ljudje zaradi prisilnega razlaščenja in vse kakšnih sredstev se zainteresirani kro-

Koncert božičnih pesmi v Špetru Slovenov

Zveza cerkvenih zborov na Tržaškem je v nedeljo 3. januarja ob treh popoldne priredila koncert ali večer božičnih pesmi za beneške Slovence v župni cerkvi v Špetru pri Čedadu. Pri petju je sodelovalo okoli 80 pevcev. Na sporedu so bile iste pesmi kot bodo izvajane na koncertu božičnih pesmi v Trstu v nedeljo 11. januarja ob štirih popoldne v cerkvi Novega sv. Antona: Poglejte, čudo se godi - Oj, Dete je rojeno nam - Angelski klic o polnoči - Pastirji k Jezusu - Pastirci, vstanite - Ore ti trjaji krajave (rezijanska) - Sveta noč - S prejasnega neba - Božično pričakovanje.

Petje je vodil Janko Ban. Vsebinsko je napovedoval Miro Opelt, tolmačil pa štolblanski župnik Mario Lavrenčič. Petje je s harmonijem spremljal dr. Zorko Harej.

V premoru je krajevni cerkveni mladinski zbor zapel nekaj božičnih pesmi v italijansčini.

Špeterski župnik in dekan se je za kon-

PROSV. DRUSTVO RECAN IZ LJES V BENEŠKI SLOVENIJI

ponovi v nedeljo 10. januarja (po koncertu božičnih pesmi pri Sv. Antonu) v Marijinem domu v Rojanu

NAŠ BOŽIČ

Božično igro v domačem narečju prepletajo izvirne pesmi. — Vabljeni!

gi velekapitala poslužujejo, da bi strli sindikalni odpor Hlapca Jerneja.

Akcija razlaščenec, ki zahteva prenehanje krivic in povrnitev škode zaradi krivičnega razlaščenja, je zato vredna vse pozornosti in solidarnosti naših ljudi ter vse poštene javnosti, saj gre za življenjske interese naše ogrožene narodne skupnosti.

Rajonske konzulte v Trstu

Tržaški občinski svet je na eni zadnjih sej sklenil ustanoviti prvih šest okrajnih svetov ali rajonskih konzult. To bodo posvetovalni organi za razna mestna področja, v katere bodo imenovali svoje zastopnike posamezne stranke, ki so zastopane v občinskem svetu.

Prvih šest takih krajevnih svetov bo začelo delovati s prihodnjim februarjem. Ko bodo ustanovljene vse konzulte, bodo posamezne stranke imele skupno sledeče število predstavnikov v njih: KD 83, KPI 50, PSI 12, PSU 20, PLI 24, MSI 24, MIT (independentisti) 8, PRI 8, PSIUP 6 in Slovenska skupnost 5.

Seja repentabskega obč. sveta

Na zadnji seji repentabskega občinskega sveta v preteklem letu je župan Miha Guštin najprej podal poročilo o delovanju odbora v zadnjem času ter nato izrazil ogorčenost prebivalstva nad smrtnimi obsojami v Burgosu in Leningradu.

Svetovalci so nato soglasno sklenili poslati pismo pristojnim organom, naj konzorcijalni živinozdravnik za občine Repentabor, Zgonik in Devin-Nabrežina obvlada slovensčino. Po odobritvi nekaterih upravnih sklepov so odobrili tudi občinski obračun za leto 1969. Na seji je bilo nato med drugim govora tudi o gradnji novega šolskega poslopja.

Koncert božičnih pesmi v Špetru Slovenov

cert zelo zavzel in rad dal cerkev na razpolago. Pozdravil je tržaške pevce ob prihodu in se jim ob sklepu toplo zahvalil.

Udeležba ni bila ravno velika — okoli 300 ljudi, a če upoštevamo okolnost slabega vremena, ko se skoraj do zadnjega trenutka ni vedelo, če bodo mogli avtobusi voziti po ledenih cestah, smo tudi z udeležbo lahko zadovoljni. Sneg je tudi preprečil, da ljudje z nekoliko bolj oddaljenih krajev niso mogli priti. Od Štolblanka in okolice že naročeni avtobus ni mogel na pot.

Na koncert so opozarjali lepaki po gostilnah in drugih javnih prostorih. Zveza cerkvenih zborov je pripravila okusno knjižico z besedilom božičnih pesmi, da so jim poslušalci lažje sledili.

Sodim, da je tudi letošnji koncert božičnih pesmi v Špetru ob Nadiži poglobil zveze med tržaškimi in beneškimi Slovenci.

S. Z.

Koncert božičnih pesmi bo 10. januarja ob 16. uri v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu

† Msgr. Janez Hladnik

107 V SLUŽBI CERKVE IN NARODA (SPOMINI)

PREPOVEDANE PROCESIJE

V Marijinem letu 1954 smo pobožnost do Marije pospeševali tudi z Marijinim obiskom po družinah. Kar deset kipov fatimske Marije je bilo, ki so krožili po hišah. Vsak je imel svojo častno stražo, ki je njegovo pot spremljala. Na tabli pred cerkvijo je bil sproti javljen Marijin obisk za naslednji dan. Prav gotovo je bilo to Materi božji ljubo. Saj nam je prav tisto leto pomagala izpeljati toliko velikih del.

Med temi je bila tudi kapela v Carazi. Ko smo videli, da se je začelo dvigati sovraštvo proti Cerkvi, smo še bolj pohiteli z gradnjo. Pa so hoteli nekateri ovirati celo obisk Marije po domovih, tako da smo morali klicati orožnike na pomoč in

sno kar tudi njim javili, kam bo Marija šla.

V Carazi je bila nasprotnikom Cerkev strašno napoti maša v šoli. Vedeli smo, kaj se pripravlja. Res mi nekega dne sporoči ravnateljica šole, naj odnesemo vse cerkvene stvari, ker tam ni več mesta za nas.

»Hvala lepa, gospa. Ze imamo kam iti,« sem brez zadrege odgovoril. Naslednji praznik, dan prvega sv. obhajila, je bila ta lepa slovesnost že v novi kapeli. Pripravili smo pa otroke še lahko v šoli. Tako je 8. decembra 1954 bila blagoslovljena kapela Fatimske Marije v Carazi.

PROCESIJA KRIŽEVEGA POTA

Pompej je že leta 1954 dobil nov križev pot. Starega smo shranili. Bil je sicer lep, a potreben popravlja. Pa si mislim: »Skoda, zakaj bi ga ne postavili v kapeli v Carazi, kjer bi le kdo kdaj molil ob njem.«

Za tiho nedeljo leta 1955 smo pripravili slovesnost prenosa in blagoslova križevega pota. Za nesti postaje križevega pota je bila potrebna procesija, te pa so bile tedaj vse prepovedane. Povabil sem ver-

nike in naprosil zlasti moške, kajti za vsako postajo je bilo treba treh oseb, postaj pa je kot znano štirinajst.

Zbrala se je množica ljudi. Ni bilo težave najti po tri moške na postajo. S križem na čelu, med petjem in molitvijo pridemo do planjave, na kateri stoji cerkva. Polno konj se je paslo tam.

Nenadno opazim, da je začel nekdo zganjati konje z nasprotnega konca in ravno proti nam. Groza me je spreletela. Gorje, če se poženejo čez nas. Bilo je polno otrok. Kaj vse se lahko zgodi! Je mar mogoče, da je kdo namenoma prišel, da bo napravil škandal, ker so procesije prepovedane? »Gospod, sedaj si pa ti, ki moraš posredovati,« sem molil v dnu duše in klical Marijo, naj varuje prisotne na križevem potu Gospodovem.

Konji so zavili in pred nami zdvijali čez našo pot. Nič se nam ni zgodilo. Še bolj pobožno smo nato molili križev pot ob postavljanju posameznih postaj v kapeli.

TLAKOVANJE ULIC

Leto 1955 se je predstavilo z velikimi problemi. Predsednik Perón je napovedal

Cerkvi neizprosno boj. Naša fara je bila prav tedaj v mrzlični dejavnosti. Ravno kar je bila dograjena sestrška hiša. V Carazi je tudi že stala kapela. Začeli smo z deli za razširitev farne cerkve, to je prizidati smo hoteli štiri metre široko stransko ladjo, kjer naj bi fatimska Marija dobila svoje dostojno mesto na lastnem oltarju.

Veliko noč smo praznovali že v povečani cerkvi.

Prav tedaj se je sprožila akcija za tlakovanje bližnjih cest. Od vsega početka so vsi okoliški ljudje stavili svoje nade na cerkev. Toda vse dotlej je ostalo le pri besedah. Zato je odbor, ki se je znova lotil te zadeve, prišel do mene in mi jo predložil.

Prav tiste dni je umrla sto let stara ženska. Nekaj obupnega je bilo videti pogrebce, ki so se s krsto mučili skozi blato, luže in čez jarke. Sto let je čakala, da oblast ulice potakuje. Pa se je končno naveličala čakanja.

Ne, tako ne sme iti naprej, sem menil in takoj ponudil tudi naš cerkveni vestnik kot koristno glasilo za njihovo akcijo.

(Se bo nadaljevalo)

Dva nova slovenska monsignorja

Za častnega kanonika goriškega kapitlja, ki mu istočasno pritiče naslov monsignorja, je bil imenovan župnik in dekan v Standrežu Joško Zorž. Duhovnik je postal 7. julija 1938. Služboval je najprej kot kaplan v Komnu, nato pa je bil župnik v Merniku in Mavhinjah. Od leta 1960 vodi standreško župnijo.

Istočasno je bil imenovan za monsignorja župnik in dekan v Devinu Ivan Kretič. Duhovnik od 6. aprila 1935 je bil najprej vikar stolne cerkve v Gorici, nato kaplan v Cerknem, zatem pa župnik v Kojškem in v Cepovanu. Po vojni je nekaj časa vodil vzgojni zavod Alojzijevešče v Gorici ter upravljal leta 1947 Solkan. Kasneje je bil župnik v Doberdolu; leta 1955 je postal župnik in dekan v Devinu.

Slovenski verniki v goriški nadškofiji vidijo v teh dveh imenovanjih poleg osebnega priznanja tudi pozornost, ki jo je goriški nadškof hotel na ta način izkazati vseh slovenski skupnosti, ki spada pod njegovo dušnopastirsko oskrbo. Obema novima monsignorjema naše iskrene čestitke!

Solske božičnice v Gorici

Božični čas je tudi letos na naših mestnih solah zbudil navdušenje za božičnico, ki ustvarja v nastopajočih in tistih, ki prireditvi prisostvujejo, toplo božično razpoloženje.

Najprej so pred jaslicami nastopili malčki obeh otroških vrtec v ul. Croce in ul. Randaccio. Onim v ul. Croce so se pridružili še učenci prvega razreda tamkajšnje osnovne šole, saj so pač skoraj vsi izšli iz tega vrta in se v njem še vedno počutijo kot doma. Prireditev v obeh vrtcih je obsegala lepe prizorčke, deklamacije in petje. Otroci so bili srečni, saj so se prireditve udeležile tudi njihove mame.

Zadnji dan pred božičnimi počitnicami so imeli svojo božičnico učenci osnovne šole v ulici Randaccio. Prireditev je bila popoldne, da so se je lahko udeležili tudi starši in prijatelji otrok.

V lepo okrašeni učilnici je zavladovalo pravo božično razpoloženje, ko so otroci začeli izvajati svoj program. Najprej so nastopili najmlajši iz prvega in drugega razreda, nato pa oni iz višjih razredov. Podali so več priložnostnih deklamacij in božičnih prizorčkov. Pa tudi zapeli so precej božičnih pesmi, od najpreprostejših do zahtevnejših.

Otroke moramo res pohvaliti za njihovo veselje do nastopanja in za ljubezen do lepe slovenske besede, ki so jo s tem svojim nastopom tako živo izpričali.

Istega dne je bila božičnica tudi na enotni srednji šoli. Spored je obsegal božični nagovor g. kateheta in točke, ki so jih pripravili dijaki: sestavek o božičnih navadah po naših vaseh, recitacije in božične pesmi v izvedbi zbora in posrečene instrumentalne skupine. Vsi so se prav lepo izkazali.

Zelo originalno božičnico so letos pripravili slovenska višja gimnazija, licej in učiteljske v Gorici. Učiteljski sliki so s samostojnimi slikami uredili izvirno okolje jaslicam. Dijakinje 3. lica so pripravile besedilo, ki je obsegalo tri dele: tradicionalni božič, sodobni božič in božič, kakršnega bi si danes želela mladina. Kot recitatorji so nastopili dijaki iz vseh razredov gimnazije in liceja. Gojenci učiteljske so prispevali tudi nekaj pesmi. Dijaki zaslužijo vse priznanje za zares uspešno izvedeno božičnico.

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda

Dne 9. novembra 1970 se je vršila v bogoslovnem semenišču v Ljubljani, pod predsedstvom mariborskega škofa dr. Maksimilijana Držečnika, letna seja Slovenskega ekumenskega sveta (SES), katere se je udeležil tudi goriški zastopnik dr. Rudi Klincec.

Med drugim je bilo sklenjeno, naj se dosedanja »Molitvena osmina« ob 18. do 25. januarja imenuje »Teden krščanske edinosti«. Toplo naj se povabijo duhovniki in verniki, da v ekumenskem duhu v vsaki duhovniji opravijo razne pobožnosti »Tedna ekumenske edinosti«.

Z veseljem so pozdravili ekumenski zbornik »V edinosti 1970«, ki naj bo izpopolnjen naslednik »Kraljestva božjega«, kateri je poprej izhajal v zamejstvu. Zbornik »V edinosti« naj se čim bolj razširi, da bo ekumenska misel zajela vse naše ljudi.

Kot poseben vseslovenski ekumenski dan naj velja zadnja nedelja v septembru 1971. Kot snov naj se vzame zadeva: »Slomšek in krščanska edinost«.

Sredi avgusta 1971 se bo vršil v Zagrebu ter v Marijinem svetišču v Bistrici mednarodni mariološki in marijanski kongres, katerega se bo morda udeležil sam papež Pavel VI. Zato naj se to leto obravnava kot posebno primerna ekumenska snov problem: »Marija in ekumenizem«. V maju bo šmarnično branje obravnavalo vprašanje: »Marija in naš čas«.

Goriški odbor Apostolstva sv. Cirila in Metoda je na seji dne 15. decembra 1970 razpravljal, kako naj po možnosti uresniči sklepe Slovenskega ekumenskega sveta. Sklenil je:

1. Tudi v Gorici naj se vpelje posebna mesečna ekumenska pobožnost, podobno kot se vrši v Trstu. Vsak drugi ponedeljek v mesecu se bo pri Sv. Ivanu v Gorici vršila večerna pobožnost: sv. maša z nagovorom ekumenske vsebine, po maši ekumenski razgovor.

Prva ekumenska pobožnost bo v ponedeljek 11. januarja ob 19.30 (sedmih in pol zvečer) pri Sv. Ivanu. Vabimo naše vernike in še posebej člane ACM, da se udeležijo te sv. maše.

2. V »Tednu krščanske edinosti«, od 18. do 25. januarja, naj se po vseh naših župnijah opravijo običajne pobožnosti za versko edinost. Prosimo gg. župnike, naj povabijo svoje vernike, da veliko molijo za versko zedinjenje.

3. ACM priredi v nedeljo 14. februarja, na obletnico smrti sv. Cirila, posebno ekumensko praznjo v Katoliškem domu v Gorici. Podrobnosti bodo pravočasno objavljene.

Odbor ACM v Gorici

OBVESTILA

Gostovanje slov. gledališča iz Trsta. Omenjeno gledališče bo nastopilo v četrtek 14. januarja ob 20.30 v gledališču Verdi v Gorici s Tolstojovo dramo »Moč teme«. Na to opozarjamo zlasti goriške abonente gledališča, ker je predstava vključena v letošnji gledališki repertoar.

Na upravi našega lista je na voljo tudi nekaj kolekcij letošnjega izdaja knjig Celovške Mohorjeve družbe. Cena štirim knjigam je 2.200 lir.

Za 25. obletnico vetrinjske tragedije je Zveza društev slovenskih protikomunističnih borcev TAVOR med drugim izdala tudi knjigo pod naslovom: »Bela knjiga slovenskega protikomunističnega upora«. V tej nad 400 strani obsegaajoči knjigi so kratki opisi posameznih medvojnih dogodkov v Sloveniji, nato pa seznam tisočev, ki so bili vrnjeni iz Vetrinja in zločinsko brez sodbe pomorjeni. Zbiranje imen vrnjenih in pomorjenih se nadaljuje, saj je bilo zbranih do sedaj komaj polovica vseh imen. Padlim hoče biti knjiga v časten spomin, bodočim rodovom pa v pričevanje, kaj se je resnično dogajalo doma med zadnjo vojno in revolucijo. Cena knjigi je 2.000 lir.

DAROVI

Za Zavod sv. Družine: Virgilij Bratina, Tržič, 15.000 lir; Zora Mozetič, Gorica, 10.000 lir; dr. Jožef Vrtovec 10.000 lir; dr. Dominik Vrtovec 50.000 lir; Artur Koshuta 5.000 lir; Gabrijela Mikulš 5.000 lir; Z. M. 15.000 lir; namesto cvetja na grob očeta učiteljice Vlaste Ross kolegi iz Standreža 3.500 lir; N. N. 10.000 lir.

Za Alojzijevešče: ob smrti E. Winklerja daruje Fortunat Dolcs 3.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Opčinah: N. N. 30.000 lir; N. N. 10.000 lir; N. N. ob pogrebu 16.000 lir; N. N. ob 25. in 26. obletnici smrti bratov 15.000 lir in za cerkveni pevski zbor 15.000 lir; N. N. 10.000 lir; N. N. 5.000 lir; za ogrevanje cerkve istotam: N. N. 10.000 lir; za nove pesmarice: N. N. 20.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Marko Udovič 10.000 lir.

Za cerkev v Stojakovem: Levada 1.000 lir, L. A., Trst, 2.000 lir; Colja Jožef, Gorica, 1.000 lir; H. A., Gorica, 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

RADIO TRST A

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 13.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Spored od 10. do 16. januarja 1971

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: »Hči Črnega gusarja«. Drugi del. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 13.30 Glasba po željah. 15.30 Shakespear: »Romeo in Julija«. Drama v petih dejanjih. 17.30 Revija zborovskega petja. Cecilijanka 70 - 1. del koncerta goriških pevskih zborov. 18.00 Miniaturni koncert. 18.45 Bednarik: »Pratika«. 19.15 Sedem dni v svetu. 19.30 Filmska glasba. 20.30 Iz slovenske folklorne: »Ljudske pesmi«. 22.10 Sodobno glasbo izvaja beograjski pihalni kvintet.

Ponedeljek: 11.40 Radio za srednje šole. Ponovitev ob 18.30. 12.00 Kitarist Pizzigoni. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Vaše čtivo. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.50 Deželni skladatelji. 19.15 Zbor »G. Tartini« iz Trsta. 21.50 Slovenski solisti. Levčevi in Nebenführerjevi samospievi.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Bednarik: »Pratika«. 13.30 Glasba po željah. 18.30 Komorni koncert. 19.00 Otroci pojó. 19.10 Pogovori z Robertom Hlavatyjem. 19.25 Zbor od Sv. Ivana v Trstu. 20.35 Spontini: »Vestalka«, opera v treh dejanjih.

Sreda: 11.40 Radio za I. stopnjo osnovnih šol. Ponovitev ob 18.30. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Tržaški mandolinski ansambel. 17.20 Slovarček sodobne znanosti. Jevnikar: »Slovenščina za slovence«. 19.10 Higiena in zdravje. 19.40 Iz potne torbe Milka Matičetovega. 20.35 Simf. koncert.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 Družinski obzornik. 13.30 Glasba po željah. 18.30 Srebotnjak: Kraška suita. Izvaja orkester Ljubljanske filharmonije. 19.10 Pisani baletčki - rad. tednik za najmlajše. 20.35 I. Svevo: »Razbiti tercet«. Fantazija v enem dejanju. 21.25 Skladbe davnih dob.

Petek: 11.40 Radio za II. stopnjo osnovnih šol. 12.10 P. Benigno: Vpliv zdravlil na človeško telo (2) »Kako učinkujejo zdravila«. 13.30 Glasba po željah. 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi, pripravlja J. Ban. 18.50 Sodobni ital. skladatelji. 19.10 Problemi Krasa: (2) B. Kuhar: »Nekaj enoloških značilnosti Krata«. 19.20 Poje Slovenski oktet. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.50 Folklorni pesi.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 N. Kuret: Ljudska verovanja in vraže: »Kaj neki to pomeni?« 13.30 Glasba po željah. 14.45 Glasba iz vsega sveta. 16.10 Operetni odlomki. 16.30 »Pod svobodnim soncem«. Po romanu F. S. Finžgarja dramatisiral F. Jeza. Drugi del. 16.50 Znani pevci. 17.15 Sobotni sestanek. - Slovenski znanstveni delavci z univerze. - Moj prosti čas. 19.10 Pod farinim zvonom župne cerkve v Trebčah. 19.40 Vokalni ansambel »Grupa Dalmatinaca«. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 J. Lukeš: »Srčna desetica«. Radijska kriminalka.

Prosvetno društvo »Primorec« v Trebčah priredi v soboto 9. januarja ob 20.30 in v nedeljo 10. januarja ob 17. uri vokalno-instrumentalni večer. Med drugimi točkami je tudi nastop znanega ansambla »Miramar«.

ZA KMETOVALCE

Zimsko zatiranje boleznin jablanah in hruškah

Razne bolezni, ki jih poleti opazimo na jablanah in hruškah ter nam poškodujejo plodove, listje in lubje, prezimijo na vejah in deblu. Med temi so najbolj važne:

Skrlop (ticchliatura) napade plodove, liste, cvetje in tudi veje. Na plodovih opazimo suhe in razpokane kraste, na listih pa se pojavijo manjše ali večje okrogle

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

érne lise. Skrlup prezimi na odpadlih plodovih in listih, pa tudi na vejah, če so obolele.

Obročasta gniloba napada predvsem plodove, ki še pozimi — popolnoma suhi — visijo na drevju. Bolezen rada prezimi tudi na vejah, ki so poškodovane po raku.

Rakasta obolenja so pogosto vzrok, da lubje razpoka, se lušči in odpada. Lubje je sprva le vrdo, pozneje pa se pokaže odprta rana.

Proti tem boleznim se borimo prvič takoj ko je odpadlo listje, drugič pa proti koncu zime oziroma takoj po obrezovanju. Za te primere je zelo koristna 2% apnenobakrena brozga ali 0,7% bakreni oksiklorid. Pozimi uporabljamo tudi mineralna olja, ki uničijo jajčeca in bube raznih škodljivcev.

Inž. Janko Košir

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta

Lovrenca Štrajn

se toplo zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam v dnih žalosti na kakršnen koli način pomagali in pokojnika spremili na njegov zadnji poti. Zahvalo izrekamo zlasti domačemu župniku g. Vončinu, čč. šolskim sestram, organistki in pevkom, sosedom in sorodnikom.

Zena Antonija, sinova Stanislav in Ignacij z družinama, hči s. Amabilis in snaha Roža

Mačkovičje - Križpot - Crnomelj, 28. decembra 1970

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

REKLAMNA PRODAJA

ob otvoritvi prodajalne

GARBARI

konfekcija

Moške obleke iz čiste volne . . .	od 11.900 lir
Moški jopiči iz čiste volne . . .	od 7.900 lir
Moške hlače	od 2.900 lir
Moške in ženske suknje	od 9.900 lir
Ženske obleke iz čiste volne . . .	od 2.900 lir
Ženske hlače in krila	od 1.900 lir

GORICA

Corso Italia 51/A

Pridite in prepričajte se o naših solidnih izdelkih, reklamnih cenah in prijazni postrežbi! Gotovo se boste še in še vrnili!

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 — VPLAČANIH LIR 300.000.000

Tekoči računi — hranilne vloge — krožni čeki
varnostne skrinjice — neprekinjena blagajna

Dopisniki po vsej Italiji

MENJAVA VSEH TUJIH VALUT

TRST

Brzojavni naslov: Bankred

UL. F. FILZI št. 10

Tel. 38-101 — 38-045

Tudi v novem letu 1971

bo naša ustanova vsem rojakom doma in po svetu s svojim vestnim poslovanjem vedno na razpolago. Zaupajte se ji brez pridržkov, saj gre za slovensko podjetje z bogato poslovno izkušnjo